

Správa o činnosti HMF v roku 2019

A. Riadenie organizácie, organizačné a personálne zabezpečenie

Hradné múzeum vo Filákově (HMF) vzniklo v roku 2007. Je príspevkovou organizáciou, ktorá je svojim rozpočtom napojená na rozpočet mesta Filákov od začiatku r. 2008. Koncom roka 2011 boli k HMF pričlenené ako oddelenia Mestská knižnica vo Filákově a Novohradské turisticko-informačné centrum. Inštitúcia si zachovala pôvodný názov, ale od 15. decembra 2011 vykonáva popri múzejnej činnosti a ochrane kultúrneho dedičstva aj knižničnú činnosť a poskytuje aj turisticko-informačné služby. Zlúčením dostala do správy aj ďalšie dve budovy, takže od decembra 2011 spravuje okrem hradného areálu, časti Vigada (mestské múzeum s depozitármi vo dvore) aj druhé krídlo budovy (divadelnú sálu s prislúchajúcimi priestormi), i areál Novohradského turisticko-informačného centra. V roku 2018 otvorilo múzeum pôvodné protiletecké úkryty vytesané do hradného vrchu, kde sa vytvoril nový výstavný priestor. Po reorganizácii HMF zabezpečuje správu 2,6 hektárového územia v centre mesta, budov troch komplexov a podzemnej chodby s celkovou rozlohou vyše 2.200 metrov štvorcových.

Hlavná činnosť HMF sa člení na dve oblasti:

1. Hospodársko-správna činnosť zabezpečovaná pre všetky oddelenia riaditeľstvom HMF
2. Odborné činnosti zabezpečované troma oddeleniami:
  - a, múzejná činnosť, ochrana kultúrneho dedičstva a výskumná činnosť – Hradné múzeum a Mestské vlastivedné múzeum
  - b, knižničná činnosť – Mestská knižnica
  - c, poskytovanie turisticko-informačných služieb – Novohradské turisticko-informačné centrum

Na svoju činnosť môže HMF používať aj zisk z podnikateľskej činnosti po zdanení v rozsahu oprávnenia schváleného zriaďovateľom (malá predajňa suvenírov na hrade a v NTIC).

Najvyšší evidovaný počet úväzkov v roku 2019 bol 12 a zamestnancov 13 vo fyzických osobách, väčšina v kumulovaných funkciách.

Múzejná činnosť		Knížničná činnosť		Turisticko-informačné služby		Hospodársko-správna činnosť	
Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb
7,5*	9	1,5**	2	1**	2	2	2

* Zamestnankyňa pôvodne zamestnaná na polovičný úväzok ako odb. zam., na polovičný úväzok ako referentka cestovného ruchu (Mgr. Lucia Deák-Szőke), bola celý rok na materskej dovolenke. Na jej mieste pracuje zamestnanec na pol. úv. ako referent cestovného ruchu, na pol. úv ako grafik (Mgr. Zoltán Illész).

**Jedna zamestnankyňa pracovala na pol úväzku ako odborný zamestnanec múzea - lektor a na pol úväzku ako knihovníčka (Mgr. Diana Kováčová), jeden zamestnanec pracoval na pol úväzku ako grafik múzea a na pol úväzku ako referent CR (Mgr. Zoltán Illész).

V rámci projektu ÚPSVR bola na hrade zamestnaná osoba na obd. medzi 1.5.2019 – 31.10.2019 ako sprievodca, a ďalšie dve osoby na obd. medzi 1.4.2019 – 30.9.2019 ako pracovná sila pri výkopových prácach na archeologickom výskum v rámci projektu INTERREG. Tieto osoby, nakoľko nie sú stálymi zamestnancami, nie sú evidovaní v počte 13 zamestnancov.

- riaditeľka, archeologička, kurátorka archeologickej zbierky, kurátorka druhostupňovej evidencie zbierkových predmetov v CEMUZ (1,0 PÚ)
- zástupkyňa riaditeľa, ekonómka (1,0 PÚ)
- archeologička (1,0 PÚ)
- referent CR (0,5 PÚ), grafik (0,5 PÚ)
- referentka CR (0,5 PÚ)
- dokumentátor (0,5 PÚ)
- múzejný pedagóg (0,5 PÚ), správca budov (0,5 PÚ)
- pokladníčka, lektorka, správca registratúry (1,0 PÚ)
- upratovačka (1,0 PÚ)
- knihovníčka (1,0 PÚ)
- knihovníčka (0,5 PÚ), kurátorka umeleckej zbierky, kurátorka druhostupňovej evidencie zbierkových predmetov v CEMUZ (0,5 PÚ)
- sprievodca na hrade (1,0 PÚ)
- sprievodca na hrade (1,0 PÚ)

B. Múzejná činnosť, ochrana kultúrneho dedičstva a výskumná činnosť – Hradné múzeum a Mestské vlastivedné múzeum

I. Ochrana zverených budov

V roku 2019 zabezpečilo HMF:

- montáž ochranného plechového uzáveru schodiska do pivnice na nádvorí MVM
- výmenu starých okien na plastové na budove čítárne mestskej knižnice a dverí na jednom zo skladových priestorov MVM
- výmenu kompletného vykurovacieho systému v budove Vigada (MsK, MVM)
- premaľovanie drevenej ochodze Bebekovej bašty
- úpravu interiéru skladových priestorov pri MVM
- zastrešenie pergoly pri remeselnom dome na nádvorí dolného hradu

II. Ochrana zbierkového fondu

Hradné múzeum vo Filákově naďalej nemá vlastnú konzervátorskú resp. reštaurátorskú dielňu a inštitúcia nemala ani možnosť zamestnávať odborníka s patričným vzdelaním. Tieto úlohy zabezpečuje HMF dodávateľsky. Začiatkom roka 2019 sa konzervovalo 78 ks archeologických nálezov z 1. etapy výskumu podhradia (2018) v rámci projektu INTERREG. 2. etapa výskumu sa ukončila až v októbri 2019, archeologické nálezy tejto etapy sa preto konzervovali až začiatkom roka 2020 (50 ks).

Vybavenosť priestorov HMF (Bebekova bašta, Protiletecký úkryt a Mestské vlastivedné múzeum) elektronickým protipožiarnym systémom (EPS), elektronickým zabezpečovacím systémom (EVS) a kamerovým monitorovacím systémom (KMS) v r. 2019:

	Plocha [m²]:	EPS:	EVS:	KMS
	Stav 2017			
Expozičné priestory:	518,00	čiastočne	čiastočne	čiastočne
Výstavné priestory:	312,69	čiastočne	áno	čiastočne
Depozitárne priestory:	152,50	nie	áno	nie
Pracovne:	79,49	nie	áno	nie
Iné priestory:	315,45	nie	čiastočne	čiastočne
Spolu:	1378,13			

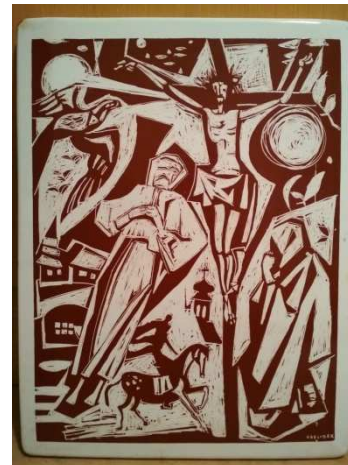
III. Akvizičná činnosť (nadobúdanie zbierkových predmetov), odborná evidencia, revízia zbierkového fondu

Komisia pre tvorbu zbierok HMF zasadala v r. 2019 jedenkrát. Zbierky HMF sa rozšírili o 108 nových prírastkov (113 kusov), z toho bolo 16 (18 kusov) získaných kúpou, 42 (45 kusov) darom, 30 (30 ks) vlastným výskumom a 20 (20 ks) prevodom zo starej zbierky. Celkový zbierkový fond obsahoval ku koncu roka 2019 10.018 kusov zbierkových predmetov vedených pod 2.897 prírastkovými číslami. Ďalšia časť zbierok prevzatých od právneho predchodcu inštitúcie, Mestského vlastivedného múzea, je stále vedená v Registračnej knihe HMF.

	Prírastky spolu:		Kúpa:		Dar:		Vlastný výskum:		Prevod:	
Odbor:	prír. č.:	ks	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	Prír. č.:	ks:
Archeológia	33	33	0	0	0	0	30	30	3	3
História	34	35	3	3	17	18	0	0	14	14
Etnografia	38	42	13	15	25	27	0	0	0	0
Dejiny umenia	3	3	0	0	0	0	0	0	3	3
Spoločenské vedy spolu	108	113	16	18	42	45	30	30	20	20
Zoológia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prírodné vedy spolu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRÍRASTKY SPOLU:	108	113	16	18	42	45	30	30	20	20

V rámci akvizičnej činnosti sa do zbierkového fondu múzea dostalo niekoľko hodnotných exponátov. Kúpou nadobudla inštitúcia napr. ženský kroj a súčasti kroja z obce Dobroč (pol. 20. stor.), pozostalosť jedných z majiteľov bývalej kúrie Koháryovcov, palóčku prelamanú lavicu pôvodom zo Šuríc (zač. 20. stor., reg. Novohrad, územie Palócov), smaltovanú cenu – pohár – Kolkárskeho klubu Kovosmaltu (1951), raritnú drevenú hračku – kuriatko opatrené ochrannou značkou filákovskej smaltovne (1939–1944 – Füleki Iparművek r.t.). Darom sa do zbierkového fondu dostalo niekoľko výrobkov miestnej smaltovne z rôznych období (1908 – 1980): dva smaltované obrazy vyrobené vo fabrike v rokoch 1970 – 79 (na prvom bolo použité dielo maliara Bélu Bacskaiho a na druhom neznámeho maliara Kadlubeka), prekrížená ruka Ježiša a sv. Františka smaltovaná, smaltované nádoby, odznaky, a i. Prevodom a vlastným výskumom sa do zbierky múzea dostali tri olejomalby s

Koháryovskou tematikou a množstvo predmetov historickej a archeologickej hodnoty z územia Filákova.

Odborne skatalogizovaných bolo v roku 2019 217 ks zbierkových predmetov s 163 evidenčnými číslami z odboru história a etnografia a v dokumentačnom systéme ESEZ bolo v prvostupňovej evidencii spracovaných 245 ks zbierkových predmetov s 229 prírastkovými číslami. Katalogizáciu robia zamestnanci s kumulovanými pracovnými funkciami, tým pádom nepracujú pravidelne s druhostupňovou evidenciou, resp. so zbierkovými predmetmi. Kvôli uvedenému je percentuálny pomer skatalogizovaných zbierkových predmetov relatívne nízky (69,24 % celkovej zbierky), avšak v porovnaní s minulým rokom sa dosiahol vyše 3 %-ný nárast v spracovanosti zbierok. Z 2006 záznamov evidencie druhého stupňa je do systému CEMUZ nahraných 1549 položiek (82,2 %) s obrázkami.

Celkový počet kníh v elektronicky evidovanej odbornej knižnici HMF vedenej v programe KIS MASK bol ku koncu roku: 4356 ks. Tieto knihy sa v r. 2015 presunuli do MK, kde sú návštevníkom prístupné len prezenčne. Nové odborné knihy (68 ks v r. 2019) sa naďalej označujú zvláštnym čiarovým kódom, aby sa odlíšili od oddelenia odborných kníh knižničného fondu Mestskej knižnice. Informácie o knižnici sú on-line prístupné cez internetovú stránku Slovenskej národnej knižnice a zároveň aj webovej stránky HMF.

IV. Expozičná a výstavná činnosť, pohyb zbierok

V Bebekovej veži malo HMF sprístupnené dve stále expozície: archeologicko-historickú s názvom "Stáročia Filákovského hradu" a paleontologickú s názvom „Pamiatky

skamenelého života v okolí Filákova“. Tretia expozícia s názvom "Filákov/Fülek 1938 – 1945" je zriadená v jednom z protileteckých úkrytov pod hradným kopcom.

V Mestskom vlastivednom múzeu čaká návštevníkov naďalej expozícia s názvom „Od filákovskej palmy k svetoznámemu kohútovi“. V roku 2019 sa v budovách HMF inštalovalo 9 väčších a menších výstav.

Expozície HMF v roku 2019:

Názov expozície	Adresa	Rok	Druh	Úpravy	Katalóg
Stáročia Filákovského hradu	Filákovský hrad, Podhradská ul. 14, 986 01 Filákov	2008	Spoločenskovedná	2017	Nie
Pamiatky skamenelého života v okolí Filákova	Filákovský hrad, Podhradská ul. 14, 986 01 Filákov	2011	Prírodovedná	2017	Nie
Od filákovskej palmy k svetoznámemu kohútovi	MVM, Hlavná ul. ul. 14, 986 01 Filákov	2014	Spoločenskovedná	-	Nie
Filákov/Fülek 1938 - 1945	Filákovský hrad, Podhradská ul. 14, 986 01 Filákov	2018	Spoločenskovedná	-	Nie

Výstavy HMF v roku 2019:

	Názov výstavy:	Autori:	Miesto inštalácie:	Trvanie:	Pôvodnosť:	Odbor:	Plocha:
1.	„Kúsky histórie v 21. storočí“ Výstava ZUŠ Filákov	J. Bialová/B. Fehérová	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Filákov	8.02.2019 – 28.02.2019	prevzatá	spoločenskoved.	47
2.	„Črepiny svetla a skvostné znamenia“ – výstava Rozálie Molnár a Olgý Valacsay	Molnár/ Valacsay	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Filákov	07.03.2019 – 10.05.2019	prevzatá	spoločenskoved.	47
3.	„Medvešský fotomaratóň“	-	Hrad - Bebekova veža - 5. podlažie	15.03.2019 – 14.04.2019	prevzatá	spoločenskoved.	116
4.	„Výstava Svetového združenia maďarských fotografův“	T. Nagy	Hrad - Bebekova veža - 5. podlažie	18.4. 2019 – 12.05.2019	Prevzatá zo zahraničia	spoločenskoved.	116
5.	„Staronové poklady múzea“ Akvizícia posledných rokov	V. Tittonová	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Filákov	18.05.2019 - 10.08.2019	vlastná	spoločenskoved.	47
6.	„História colníctva“	Np. J. Ščerbík	Hrad - Bebekova veža - 5. podlažie	18.05. 2019 – 25.08.2019	prevzatá	spoločenskoved.	116

7.	„Velikáni Novohradu – Život a tvorba Bélu Bacskaiho“	Tittonová, Bozó	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Filákov	15.08.2019 – 29. 11. 2019	vlastná	spoločenskoved.	47
8.	„30 rokov ochrany prírody v Cerovej vrchovine“	CHKO	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Filákov	27.9.2019 – 06.12.2019	prevzatá	prírodoved.	47
9.	„Tajomstvo medovníkového srdca“	Ľ. Mitrová	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Filákov	12.12.2019 – 06.3.2020	prevzatá	spoločenskoved.	116
SPOLU: 9 výstav							

Výstavy, kde sa zapožičali exponáty HMF v roku 2019:

	Názov výstavy:	Autori:	Miesto inštalácie:	Trvanie:	Pôvodnosť:	Odbor:	Plocha:
-	-	-	-	-	-	-	-

Výstavný program múzea bol zameraný na rôzne oblasti múzejnej práce od histórie, cez archeológiu a národopis a prírodopis až k súčasnému umeniu. V MVM sa v roku 2019 vystavili diela ZUŠ vo Filákově, sklenené mozaiky umelkyne Rozálie Molnár a umelecké šperky Olgy Valacsay. Na Noc múzeí a galérií pripravilo múzeum vlastnú výstavu z akvizície posledných 6 rokov s názvom „Staronové poklady múzea“, v rámci ktorej sa prezentovali aj nové archeologické nálezy z rokov 2017 – 2018. Na Dni mesta Filákov sa otvorila výstava regionálneho maliara Bélu Bacskaiho v spolupráci s obcou Prša a Novohradským múzeom a galériou v Lučenci. Nasledovala výstava zameraná na ochranu prírody, ktorú zostavila CHKO Cerová vrchovina. Rok sa uzavrel výstavou s názvom „Tajomstvo medovníkového srdca“, ktorá do múzea priniesla pravú medovníkovú vôňu Vianoc. Na hrade sa vystriedali v r. 2019 3 výstavy, z ktorých dve prezentovali víťazné fotografie Medvešského fotomaratónu z r. 2018 a z medzinárodnej súťaže Svetového združenia maďarských fotografů. Na Noc múzeí a galérií sa otvorila výstava prezentujúca históriu colníctva na Slovensku, ktorá má úzke väzby aj s naším regiónom. V jesennom období sa na základe nariadenia zriaďovateľa výstava neotvorila (plánovaná výmena strešnej krytiny). HMF zorganizovalo múzejnopedagogické programy počas celého roka tak k výstavám v Bebekovej bašte ako aj v MVM. Programy pripravili: Marian Mesiarik, múzejný pedagóg inštitúcie, Patrik Kasa, sprievodca, Ján Szókis, sprievodca. HMF spolupracovalo v súvislosti s realizáciou výstav s nasledovnými subjektmi o SR: Novohradské múzeum a galéria Lučenec, Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobota, Východoslovenské múzeum v Košiciach, SNM –

Prírodovedné múzeum v Košiciach, Banícke múzeum v Rožňave, Obec Prša, CHKO Cerová vrchovina, Geopark Novohrad-Nógrád, z.p.o., ZUŠ Filákov; zo zahraničia: Svetové združenia maďarských fotografov v Budapešti.

Celková návštevnosť hradu a stálych expozícií za posledných päť rokov:

	2015	2016	2017	2018	2019
Fil. hrad a expozícia	20.851	23.911	27.898	33.764	31.467
Expozícia a výstavy MVM	2359	1693	1917	2527	2803
Hrad a Mestské múzeum	23.210	25.604	29.815	36.046	34.270

Vývoj návštevnosti a výnosu zo sprístupňovania hradu za posledných päť rokov:

	2015	2016	2017	2018	2019
Celková návštevnosť hradu	20.851	23.911	27.898	33.764	31.467
Platiaci návštevníci	17.288	18.785	21.255	22.754	23.645
Výnos	30.944 €	39.285 €	45 205,50 €	58 667,50 €	66.894

Turistická sezóna na hrade v roku 2019 bola od založenia HMF doteraz finančne najúspešnejšia. Počet platiacich návštevníkov v roku 2019 (23.645) v porovnaní s rokom 2018 (22.754) narástol o 3,9 %. Celkový počet neplatiacich návštevníkov bol na hrade a v Mestskom vlastivednom múzeu: 9.782. Do tohto počtu sú zarátaní všetci návštevníci do 6 rokov a nad 70 rokov (podľa platného cenníka), hostia mesta (delegácie, členovia súborov vystupujúcich v meste), návštevníci podujatí HMF s voľným vstupom - vernisáže výstav a Noci múzeí a galérií, a podľa osobitnej dohody s vedením MsKS aj návštevníci podujatia Palócka Veľká noc, ktorí mali voľný vstup na hrad počas trvania podujatia (v rámci marketingu inštitúcie). Študenti a pedagógovia škôl, ktorí si zakúpili, alebo dali predĺžiť ročné permanentky z kultúrnych poukazov MK SR a aj ich použili (812 ľudí), sú v tejto štatistike započítaní ako neplatiaci návštevníci. V hore uvedenej tabuľke figurujú len čisté výnosy z predaných vstupeniek. Nakoľko sú permanentky hradené z kultúrnych poukazov, tieto

výnosy sú zahrnuté medzi finančné prostriedky získané zo štátnych grantových systémov pri prehľade projektov.

V. Vedecko-výskumná, metodická, prednášková a edičná činnosť

V r. 2019 riešilo HMF niekoľko vedecko-výskumných úloh:

Názov úlohy:	Riešitelia:	Trvanie:	Odbor:	Výstup:
„Filákovskí rómski hudobníci a kapely“	G. Illés	júl – september 2019	etnografia	Odborný článok, 2 odborné prednášky
Archeologický výskum na stavbe „Sprístupnenie a zveľad'ovanie stredovekého hradu“ – 2. etapa	V. Tittonová, B. Vozárová	máj - október 2019	archeológia	-
„Nové výsledky archeologického výskumu vo Filákově“	Vozárová, Malček, Tittonová	2019	archeológia	Odborný článok
„Výsledky štvrtej sezóny terénneho výskumu na dolnom hrade vo Filákově“	Malček, Tittonová	2019	archeológia	Odborný článok
„Sprístupnenie a zveľad'ovanie filákovského hradu“ Archeologický workshop	Vozárová, Tittonová	6.6.2019	archeológia	2 Odborné prednášky zamestnancov múzea: „Prezentácia výsledkov archeologických výskumov na území filákovského hradu (2011-2017)“ „Výsledky Archeologického výskumu na ploche parkoviska realizovaného v rámci projektu INTERREG (2018-2019)“
„Voda – zdroj nášho života“; dvojdnový seminár	V. Tittonová	20.- 21.11.2019	enviroment.	Študijný materiál pre pedagógov

Počas roku sa zrealizoval rozsiahly terénny archeologický výskum vo Filákově, 2. etapa záchranného výskumu na ploche medzi Podhradskou a Baštovou ulicou, na stavbe „*Sprístupnenie a zveľad'ovanie stredovekého hradu*“. Výskum sa realizoval v rámci cezhraničného projektu INTERREG s názvom „Prezentácia kultúrneho dedičstva historického Novohradu presahujúceho hranice a dobu“. Počas sezóny sa doskúmali otvorené sondy z 1. etapy a otvorili sa aj nové. Pri malej bašte pri parkovisku sa rozšírila sonda II., kde sa

v bahennej vrstve objavili zachované drevené koly palisády, ktoré boli zaslané na dendrochronologický rozborm na upresnenie ich datovania. Merania priniesli nečakané výsledky a datovali palisádu mestského opevnenie na polovicu 16. stor. (1563-1575), čo posunulo datovanie o 100 rokov skôr, ako sa pôvodne predpokladalo. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že palisádu postavilo osmanské vojsko počas okupácie mesta, podobne ako v prípade mnohých okupovaných miest na území Maďarska a Slovenska.

Výsledky 1. a čiastočne aj 2. etapy výskumu, ako aj výsledky doterajších výskumov na lokalite boli prezentované v rámci archeologického workshopu organizovaného múzeom, kde odzneli 2 prednášky zamestnancov múzea v téme: „Prezentácia výsledkov archeologických výskumov na území filákovského hradu (2011-2017)“ a „Výsledky Archeologického výskumu na ploche parkoviska realizovaného v rámci projektu INTERREG (2018-2019)“.

Výsledky niekoľkoročného výskumu na filákovskom Dolnom hrade sa postupne prezentujú odbornej a zároveň aj laickej verejnosti. Jedným z výstupov bola v r. 2019 odborná publikácia v zborníku AVANS s názvom „Výsledky štvrtej sezóny terénneho výskumu na dolnom hrade vo Filákově“, ktorá čitateľom priblížila výsledky výskumov v areáli hradu v roku 2014. Vyšla aj ďalšia odborná publikácia v zborníku Oravského múzea s názvom: „Nové výsledky archeologického výskumu vo Filákově (roky 2017 – 2018)“.

Medzi výskumnými úlohami sa riešila aj téma „Filákovskí rómski hudobníci a kapely“, ktorá bolo záujemcom prezentovaná počas odbornej konferencie a v rámci predstavenia zborníka, v ktorom vyšiel aj odborný článok s rovnomeným názvom.

Inštitúcia zorganizovala aj dvojdnový seminár na tému Voda - zdroj nášho života, ktorého výstupom je študijný materiál pre pedagógov v danej oblasti.

V r. 2019 vydalo HMF 1 odbornú publikáciu:

Názov publikácie:	Autor:	Editori:	ISBN:	Odbor:	Séria:
„Obklúčený večným ohňom - Vojenské dejiny filákovského pohraničného hradu za hlavného kapitána Štefana Koháryho II. (1667–1682)“	Komjáti Z. I., PhD.	Éva Szirácsik, Phd., Viktória Tittonová, PhD., Gábor Illés	ISBN 978-80-971885-5-9	história	Discussiones Filekienses IV.

Publikácia s názvom „Obklúčený večným ohňom - Vojenské dejiny filákovského pohraničného hradu za hlavného kapitána Štefana Koháryho II. (1667–1682)“ predstavuje

štvrtý diel série publikácií s názvom *Discussiones Filekienses*. Autor publikácie, Zoltán Igor Komjáti, PhD. spracoval tému vojenských dejín hradu najmä pomocou starých dobových dokumentov preštudovaných a slov. a maď. archívov.

Inštitúcia poskytla odbornú pomoc študentom i odborníkom, priebežne prebiehali odborné konzultácie: k bakalárskym prácam, k diplomovým prácam a k individuálnym výskumom (10 študentov).

VI. Kultúrno-vzdelávacia činnosť, propagácia, spolupráca a styk s verejnosťou

a, Kultúrne podujatia organizované inštitúciou

1. XII. ročník podujatia Noci múzeí a galérií vo Filákově – XII. ročník celovečerného podujatia Noc múzeí a galérií sa uskutočnil 18. mája 2019. Podujatie prebiehalo na troch miestach. Prvým dejiskom bolo už tradične Mestské vlastivedné múzeum, kde sa o 18:00 hod. otvorila výstava s názvom „Staronové poklady múzea“, kde bolo vystavených vyše 250 zbierkových predmetov inštitúcie. Od 19:00 hod. tu prebiehalo aj obľúbené premietanie, tento krát si návštevníci mohli pozrieť dokumentárny film múzea s názvom *Vianoce 1944*. Po vernisáži sa uskutočnilo otvorenie výstavy na filákovskom hrade s názvom „História colníctva“ v sprievode Čestnej jednotky Finančnej správy SR. Predstavili sa aj novozískané modré zaфіry v zbierke múzea a návštevníci mali možnosť si vypočuť odbornú prednášku o zaфіroch v sprievode reportáží o ich nájdení. Záujemcov čakala návšteva protileteckého úkrytu pod filákovským hradom a sprievodný program s vystúpením Dychovej hudby Železiarne Podbrezová a kapely Traditional Dixie Stompers. Podujatie navštívilo 1234 ľudí.

2. Deň detí na filákovskom hrade – 1. júna 2019 usporiadalo HMF na Medzinárodný deň detí podujatie s ukázkami dobovej výstroje a zbraní, s replikami dobového oblečenia. Pre deti sa pripravili rôzne aktivity a súťaže a dostali aj malé prekvapenie v podobe sladkostí. Hrad navštívilo vyše 200 detí.

3. XX. Filákovské historické hradné hry - V dňoch 15. – 16. júna 2019 sa na hrade uskutočnil jubilejný XX. ročník Filákovských hradných hier, ktoré každoročne lákajú stovky návštevníkov z tuzemska i zo zahraničia. Súčasťou sobotňajšieho programu, ktorý začínal

o 15:00 hodine, boli bojové ukážky, sokoliarske predstavenie, verbovanie vojakov, predstavenie zbraní, H&B súboje, historické tance, stredoveká hudba, dobová kuchyňa, ako aj ďalšie interaktívne programy pre deti a dospelých. Najmenší sa okrem toho mohli tešiť na detskú bitku, obrie bábky a zabávačov. Ústrednou témou tohto ročníka boli historické remeslá, a sprevádzal ich aj remeselný jarmok. Úvodným a netradičným momentom podujatia bolo odliatie 15 kilogramového zvona niekdajšej hradnej kaplnky na nádvorí hradu, ktorý odlial zvonolejár Róbert Slíž v piatok, 14. júna. Jeho slávnostné odovzdanie sa uskutočnilo počas sobotňajšieho programu, kedy sa zvon vybral z formy, očistil a umiestnil sa na strednom hrade, v mieste kde stála kaplnka.

V nedeľu prebiehala v réžii OZ Filákovskí vlci medzinárodná súťaž v historickej lukostreľbe o titul „Lukostrelec Novohradu“ a o hodnotu „Obranca Filákovského hradu“, v ktorej si záujemcovia mohli zmerať sily v niekoľkých disciplínach. Dvojdnové podujatie navštívilo 1400 záujemcov.

4. Dni európskeho kultúrneho dedičstva – DEKD 9/2019 – HMF za v septembri zapojilo do celoeurópskeho podujatia DEKD, v rámci ktorého sa uskutočnil krst knihy Ivety Zaťovičovej s názvom „Dievča z d'árváršaru“.

b, Spoluorganizátorstvo a spolupráca na príprave podujatí externých organizátorov

HMF bolo spoluorganizátorom viacerých podujatí konajúcich sa na hrade a v podhradí: Oslavy výročia revolúcie 1848, Palócka Veľká noc, Palócke dni a Dni mesta Filákov, Festival UdvArt, Workshop divadla a tanca, Medvešský fotomaratón, Tábor skrášľovania hradu, Tábor Geoparku Novohrad-Nógrád, a i.

V hradnom areáli sa formou prenájmu zrealizovalo v r. 2019 desať podujatí: 3 súkromné podujatia – svadby, 1 kultúrne podujatie s večerným koncertom – VárLak Fesztivál, 1 Via Nova piknik, 1 Romafesztivál – Medzinárodný deň Rómov, 1 rockový koncert OZ Hudba bez hraníc, 1 Mulatós-fesztivál. Bez zaplattenia prenájmu múzejných priestorov v rámci spolupráce zrealizovala Strana maďarskej koalície Gulášový festival, J. Kalcsó Stretnutie hudobníkov.

c, Propagácia

V r. 2019 pokračovalo HMF vo zvyšovaní propagačných aktivít týkajúcich sa hradu a podujatí v hradnom areáli. E-mailom sa rozosielať pozvánky širokému okruhu záujemcov.

Komunikácia s médiami prebiehala osobne i formou tlačových správ pripravovaných riaditeľkou HMF a referentmi NTIC a ich následným rozosielaním širokému okruhu predstaviteľov printových a elektronických médií, i informačných portálov. HMF pravidelne spolupracovalo s tlačovými agentúrami a médiami: Kam do mesta, Új Szó, Rekus, Filákovské zvesti – Füleki Hírlap, Pátria Rádió, Kossuth Rádió, TV LocAll, TV Markíza, STV, Hírek –Televíziós Hírportál. Informácie o aktivitách HMF sa objavili aj v médiách: Pravda, Nový Čas, Novohradské noviny, Vasárnap, Život, SME, Rádió1, Vörösmarty Rádió, Magyar Interaktív Televízió, TV Hronka, Magyar 7, STV1.

HMF má platenú podstránku na portáli www.muzeum.sk, je webmastrom spoločnej dvojjazyčnej stránky novohradských hradov: www.neograd.eu. Vlastná internetová stránka HMF fungujúca v dvoch jazykových mutáciách (www.hradfilakovo.sk a www.fulekivar.sk) vytvára priestor pre všetky štyri organizačné zložky inštitúcie (hrad, mestské múzeum, mestská knižnica, NTIC) a sprístupňuje aj on-line katalóg knižnice. HMF pokračovalo aj v aktivitách na poli „web2 marketingu“ - okruh virtuálnych "sledovateľov" inštitúcie na Facebooku dosiahol koncom roka 2019 približne 3800 osôb. Počet pozvánok rozoslaných e-mailom (direct mailing) za rok: 6746, počet článkov publikovaných v tlači za rok: 108, TV a rádio: 56, propagácia v elektronických médiách: 184, propagácia na internete mimo vlastnej stránky: 254 príspevkov.

VII. Granty a dotácie

Na rok 2019 boli vypracované 4 múzejné projekty a všetky boli úspešné. Celková suma získanej dotácie na podporu múzejnej činnosti predstavuje: **15.988,- €**.

1. „XX. Filákovské hradné hry“ – grantový systém ÚV SR, – schválená dotácia: **7.000,- €**
2. „XX. Filákovské hradné hry“ – dotácia poskytnutá z vlastných príjmov BBSK: **2.000,- €**
3. „Obkľúčený večným ohňom - Vojenské dejiny filákovského pohraničného hradu za hlavného kapitána Štefana Koháryho II. (1667–1682)“ – grantový systém MK SR, Kultúra národnostných menšín – schválená dotácia: **3.843,- €**
4. HMF sa opäť zapojilo do grantového systému MK SR ako prijímateľ kultúrnych poukazov (dotácia formou preplatenia prijatých poukazov) - dotácia: min. **3.145,- €**

Okrem uvedených múzeum získalo príspevok z UPSVaR vyplatený v rámci projektu "Podpora zamestnávania UoZ prostredníctvom vybraných aktívnych opatrení na trhu práce. V rámci projektu boli zamestnané 2 osoby ako výpomoc pri terénnych archeologických prácach a 1 sprievodca na hrad – dotácia **9.899,- €**.

C. Knižničná činnosť – Mestská knižnica

I. Organizačné, personálne a technické zabezpečenie knižnice

Mestská knižnica vo Filákově je organizačnou súčasťou Hradného múzea vo Filákově

od 15.12.2011. Knižnica sídli v budove na Hlavnej ulici č.12. Priemerný evidenčný počet zamestnancov v knižnici – knihovníkov - bol v roku 2019 1,5. V knižnici pracovala 1 knihovníčka so stredoškolským knihovníckym vzdelaním na celý úväzok a ďalšia knihovníčka s vysokoškolským vzdelaním na polovičný úväzok. V rámci projektu ÚPSVaR „Podpora zamestnávania UoZ prostredníctvom vybraných aktívnych opatrení na trhu práce – 3“ v knižnici vypomáhala ďalšia pracovníčka s vysokoškolským vzdelaním (2 mesiace) a v rámci projektu "Vykonávanie aktívnej činnosti formou menších obecných služieb" upratovačka. Mestská knižnica vo Filákově je od roku 2012 členom Slovenskej asociácie knižníc a jedna z knihovníčok je členkou Spolku slovenských knihovníkov.

V priestoroch knižnice sa nachádza čítareň s kapacitou 35 miest, v súčasnosti je v prevádzke aj čítareň pre deti s kapacitou 30 miest (detský kútik) so sedacími vakmi, ktorá slúži na prácu s najmenšími. Všetky priestory knižnice sú mimo pracovného času zamestnancov chránené elektronickým zabezpečovacím systémom.

II. Akvizície a stav knižného fondu

Fond knižnice bol dopĺňaný tak, aby vyhovoval potrebám mladších i starších, slovenských i maďarských čitateľov. Knižnica v roku 2019 získala spolu 522 zv. kníh kúpou aj darom. Finančné prostriedky vynaložené na nákup KF aj s predplatným periodík: **4327,02 €** V rámci cezhraničnej spolupráce s MR získala knižnica knihy z NKA, Márai Program IX. v hodnote **822,75 €** a tiež dotáciu z FPU v hodnote **3000,00 €**.

Akvizícia kníh v roku 2019:

Forma získania		Zloženie prírastkov			
Kúpou	Darom	Odborná pre dospelých	Krásna pre dospelých	Odborná pre deti	Krásna pre deti
318	204	192	179	4	147
Spolu: 522 zv.		Spolu: 522 zv.			

Jazykové zloženie prírastkov			
Slovenský jazyk	Maďarský jazyk	Český jazyk	Anglický jazyk

295	223	4	0
Spolu: zv. 522			

Knižnica pre svojich čitateľov objednáva 15 druhov novín a časopisov: Pravda, Sme, Új Szó, Novohradské noviny, Nový čas pre ženy, Slovenka, Týždeň, Vasárnap, Kiskegyed, Krásy Slovenska, Pekné bývanie, Záhradkár, Zdravie, Historická Revue, Pamiatky a múzeá.

Ku koncu roka 2019 tvorilo fond Mestskej knižnice **41 560** výtlačkov. V tomto počte sú započítané aj výtlačky odbornej knižnice Hradného múzea vo Filákově v počte 4356 ks (do odbornej knižnice pribudlo 68 nových zväzkov). Tie sa ale evidujú pod iným kódovým značením ako ostatné knihy a čitateľom sú sprístupnené len prezenčne.

Zloženie fondu ku koncu roka 2019:

Odborná literatúra pre dospelých čitateľov	16 342
Krásna literatúra pre dospelých čitateľov	17 493
Odborná literatúra pre deti	1 659
Krásna literatúra pre deti	6 066
Neuvedené	0
Spolu	41 560

Od roku 2012 sa fond knižnice spracováva elektronicky v programe KIS MaSK. Elektronický on-line katalóg knižnice je dostupný cez spoločnú internetovú stránku HMF (www.hradfilakovo.sk).

III. Výpožičky a registrovaní používatelia

I. Výpožičky

V roku 2019 knižnica uskutočnila spolu 16 843 výpožičiek, 13 973 absenčných a 2870 prezenčných.

Z celkového počtu výpožičiek predstavovali:

Odborná literatúra pre dospelých	1658
Krásna literatúra pre dospelých	7504
Odborná literatúra pre deti	1012
Krásna literatúra pre deti	5070
Výpožičky periodík	1599
Spolu absenčné výpožičky	13973
Prezenčné výpožičky	2870
Výpožičky spolu	16843

2. Používatelia

V knižnici bolo ku koncu roka 2019 registrovaných 877 čitateľov, z toho 638 čitateľov do 15 rokov. Počet návštevníkov knižnice za rok 2019 je: 4369 osôb, z toho 1019 návštevníkov podujatí.

3. Iné služby knižnice

Mestská knižnica zabezpečuje pre svojich čitateľov aj medziknižničnú výpožičnú službu (MVS) – z iných knižníc sa pre čitateľov požičalo 34 zv. odbornej literatúry.

Cez projekt Slovenskej národnej knižnice získala MK prístup k databázam EBSCO (<http://search.ebscohost.com/>). Cieľom tohto projektu je pre používateľov zabezpečiť aktuálne vedecké, technické, ekonomické, marketingové a iné odborné informácie prostredníctvom využívania špecializovaných elektronických informačných zdrojov.

Verejný internet využilo 20 návštevníkov. Internet je pre členov knižnice prístupný každý deň na hodinu zdarma, pre nečlenov 0,50 eur na pol hodinu. Inštitúcia poskytuje aj kopírovacie služby.

IV. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

V roku 2019 sa v Mestskej knižnici vo Filákově uskutočnilo 44 podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 1019 záujemcov:

- exkurzie z MŠ a ZŠ, čítanie a premietanie rozprávok, literárna hodina : 29
- prezentácie kníh, prednášky, besedy, premietanie filmu, Noc s Andersenom : 15

Prednášky	2	V mesiaci október sa konala odborná prednáška psychológa Attilu Galambosa o šikanovaní na školách. Na podujatí sa zúčastnilo spolu 40 žiakov.
Predstavenia kníh, besedy, premietanie filmu, Noc s Andersenom	13	V januári sme uskutočnili autorskú besedu s Arpádom Soltészom o jeho novej knihe Sviňa (1). V knižnici sa uskutočnila prezentácia nového Zborníka priateľov regionálnej histórie s archeologickou prednáškou Bianky Vozárovej (1). Vo februári sa konala v knižnici čitateľská beseda so známym slovenským spisovateľom Jozefom Banášom (1). V marci sa knižnica opäť zapojila do celoslovenského programu Noc s Andersenom (2), ktorý sa uskutočnil v slovenskom i maďarskom jazyku, podujatie je určené pre deti. Pre čitateľov sa v marci, mesiaci knihy usporiadali besedy s Péterom Forgácsom a Zoltánom Szászim (2). V apríli do knižnice zavítal filákovský rodák Jozef Klinda na besedu spojenú s premietaním dokumentov z jeho novej knihy (1). V máji navštívil knižnicu spisovateľ a pedagóg Zorán Ardamica (1), ktorý predstavil svoju publikačnú činnosť. V júni sa usporiadala beseda spojená s premietaním filmu o maffii na Slovensku s Gustávom Murínom, slovenským spisovateľom (1). V septembri bol v knižnici krst novej knihy Filákovčanky Ivety Zaťovičovej (Dievča z Ďárváršáru) (1). V mesiaci október sa konala beseda s premietaním fotodokumentácie cestovateľa Michala Chmeliara (2). V novembri bola knižnica spoluorganizátorom semináru Voda – zdroj nášho života. Na všetkých podujatiach sa zúčastnilo spolu 397 záujemcov. (25 na podujatí ako spoluorganizátor)
Čítanie rozprávok – poskytovanie informácií o knižnici, o zápise, pohybové hry, literárna hodina	25	- prebiehalo v slovenskom, aj v maďarskom jazyku. Materská škola – Óvoda – Daxnerova Materská škola – Óvoda – Štúrova Základná škola – Farská lúka Základná škola – Školská 1 Základná škola Lajosa Mocsáryho s vyučovacím jazykom maďarským – Mocsáry Lajos Alapiskola Základná škola Štefana Koháryho II. s vyučovacím jazykom maďarským – II. Koháry István Alapiskola, Gymnázium – Gimnázium. Spolu sa zúčastnilo 543 detí.
Premietanie poučných rozprávok a kreslenie	4	Špeciálna ZŠ internátna - maďarské, slovenské triedy. Spolu sa zúčastnilo 39 detí.
Spolu	44	1019 účastníkov

V. Stav elektronizácie knižnice

Mestská knižnica evidovala k 31. 12. 2019 spolu 4 osobné PC, z ktorých sú 4 funkčné s pripojením na internet (1 pre návštevníkov). V knižnici je dostupné aj pripojenie WiFi pre používateľov. Knižnica pracuje s elektronickým katalógom, ktorý je dostupný na www.hradfilakovo.sk, vstupom do programu KIS MaSK.

VI. Granty a dotácie

V roku 2019 boli vypracované 2 projekty, ktoré boli aj úspešné.

MK SR - FPU:

1. „Akvizícia knižničného fondu Mestskej knižnice vo Filákově s dôrazom na oddelenie krásnej literatúry pre deti a mládež“ – dotácia **3000,00 €**.

Cezhraničné projekty:

1. Doplnenie knižného fondu knižnými jednotkami v maďarskom jazyku – NKA könyvtár-támogatási program - Ministerstva kultúry Maďarskej republiky – schválená nefinančná dotácia (formou knižného daru) v hodnote: - **822,75 €**.

VII. Spolupráca

Knižnica úzko spolupracovala so školskými zariadeniami v meste Filákově, nielen pri podujatiach, ale aj pri projektoch.

D. Poskytovanie turisticko-informačných služieb – Novohradské turisticko-informačné centrum

Informácie sú turistom a iným návštevníkom mesta poskytované osobne v kancelárii, telefonicky, cez internet a prostredníctvom médií. NTIC poskytuje informácie o cestovnom ruchu v regióne (zariadenia, podujatia, návštevnosť v meste a na území Novohrad-Nógrád

Geoparku) študentom vysokých škôl – konzultácie k seminárnym, bakalárskym, diplomovým prácam a výskumníkom (10 osôb), zabezpečuje odbornú prax študentom (2 osoby). V roku 2019 malo NTIC **1.772** návštevníkov. Po celom roku priebežne prebiehalo umiestňovanie propagačných materiálov HMF a plagátov miestnych podujatí v objektoch partnerov.

I. Marketing a propagácia:

Propagačné články do tlačených publikácií a materiálov:

- zasielanie podujatí HMF do mesačníka Kam do mesta: každý mesiac – 12 x
- príprava článkov do Filákovských zvestí: 6, preklad článkov: 45
- zverejnenie podujatí v mesačníku NOS LC – Rekus: každý mesiac – 12 x (mesačník vychádza v elektronickej aj tlačenej forme)
- článok o filákovskom hrade pre Nový čas

Propagačné články na elektronické zverejnenie:

- príprava dvojjazyčných tlačových správ o podujatiach HMF a ich následné rozosielanie
- príprava textov o peších túrach a podujatiach HMF do rozhlasu
- dvojjazyčná propagácia podujatí na FB stránke informačného centra – Novohradské turisticko-informačné centrum
- propagácia podujatí HMF pomocou aplikácie Instagram, názov profilu: ntictourinfo, počet sledovateľov: 106
- zverejňovanie podujatí na portáloch cestovného ruchu: www.slovakia.travel, www.kedykam.sk, www.ajdnes.sk, www.krasneslovensko.eu, www.podujatia.sk, www.rimava.sk, www.cestovatel.eu, odporucame.sk, podmevon.sk
- aktualizácia podujatí v pracovnom Google kalendári HMF
- aktualizovanie a rozoslanie dvojjazyčnej ponuky pre cestovné kancelárie na jednodňovú návštevu Filákova a okolia – elektronickou formou, ponuka bola zaslaná vybraným CK na Slovensku a v Maďarsku
- zaslanie textu, fotografií a videa o Filákově pre MinDop SR
- zaregistrovanie pozoruhodností – filákovský hrad a hrad Šomoška na portáli www.szallás.hu

Tlačené propagačné materiály:

- aktualizácia a opätovná tlač propagačných materiálov HMF: (Pamätihodnosti mesta Filákov - v slov. maď. a anglickej jazykovej mutácii, Hrad Filákov / Sprievodca po zrúcanine hradu – v slov. a maď. jazykovej mutácii, Hradné múzeum vo Filákově – v slov., maď., angl. a nemeckej jazykovej mutácii.
- zostavenie podkladov do ročného kalendára podujatí 2019 projektu Interreg
- zozbieranie informácií do Kalendára výročí a Katalógu podujatí 2020 pre NOS LC
- zozbieranie podujatí HMF 2020 pre MsKS
- distribúcia propagačných mater. na reprezentačné účely samosprávy, miestnych inštitúcií a občianskych združení
- spolupráca s OOCR TNaP – vzájomná distribúcia propagačných materiálov
- distribúcia propagačných materiálov HMF pre partnerské ubytovacie zariadenia a kúpele v meste a okolí

II. Účasť na výstavách a veľtrhoch CR a na odborných podujatiach:

- I/2019 – účasť na veľtrhu CR ITF Slovakiatour v BA
- II/2019 – účasť na veľtrhu CR Utazás v Budapešti
- I/2019 - služba pracovníka NTIC v prezentačnom priestore OOCR TNaP v Galérii LC
- IX/2019 – účasť na podujatí CR „Slovenské dni v Prahe“

Prezentácia mesta na výstavách a veľtrhoch CR prostr. iných organizácií a inštitúcií:

- Miskolc - „Menjünk Világgá - Pod' me do sveta" 2019 - prostredníctvom zahr. zastúpenia MINDOP SR.

III. Spoluorganizovanie podujatí a iná spolupráca:

- spoluúčasť na príprave a realizácii peších turistických výletov v 1/2019, 3/2019, v 5/2019, v 9/2019 a v 11/2019
- spoluúčasť na podujatiach HMF: 5/2019 – Noc múzeí a galérií, 6/2019 – Filákovské hradné hry, účasť na príprave a otvorení výstav Hradného múzea a na podujatiach Mestskej knižnice
- účasť pracovníka NTIC na prac. stretnutí o cyklotrasách na úrade BBSK
- účasť pracovníka NTIC na predstavení odborných publikácií HMF – 2/2019

- účasť pracovníka NTIC na pracovnom stretnutí projektových partnerov Interreg v Bátonytereny – 2/2019, vo Filákově – 8/2019, 9/2019
- účasť pracovníkov NTIC na školení „PROFESIONÁLNA KOMUNIKÁCIA S KLIENTOM V CESTOVNOM RUCHU” v RS – 2/2019
- účasť pracovníkov NTIC na prac. stretnutí OOCR TNaP určenom pre zamestnancov TIC – 4/2019
- účasť pracovníka NTIC na prac. stretnutí OOCR TNaP určenom pre organizátorov podujatí – 5/2019
- účasť pracovníkov NTIC na workshope o turizme v rámci projektu Interreg – 5/2019
- účasť pracovníka NTIC na stretnutí BBSK v LC „Náš kraj na cestách” – 6/2019
- účasť pracovníka NTIC na valnom zhromaždení AICES a školení „Internetový marketing pre TIC” v Poprade – 10/2019
- účasť pracovníka NTIC + krátke tlmočenie na konferencii v Salgóbadnya (HU) – 10/2019
- spoluorganizovanie seminára „Voda – zdroj nášho života” a účasť pracovníka NTIC na infoceste k vodným zdrojom
- spolupráca na pasportizácii cyklotrás OOCR TNaP

IV. Podnikateľská činnosť:

Vedenie evidencie a správa ubytovacích priestorov NTIC, predaj propagačných materiálov, knižných publikácií, suvenírov a poskytovanie administratívnych služieb. Príležitostné sprevádzanie anglicky hovoriacich turistov na hrade.

V. Vzdelávacia činnosť:

- poskytovanie informácií študentom vysokých a stredných škôl (diplomové, bakalárske a záverečné práce), odborný výcvik študentov
  - Osoba 1 - odborný výcvik (Súkromná škola s VJM Kolárovo) v 3/2019 a v 5/2019
  - Osoba 2 - odborný výcvik (UKF Nitra, odbor maď.-slov. bilingválny mediátor)
  - Osoba 3 – diplom. práca (UKF Nitra, muzeológia)
  - Osoba 4 – (UCM FMK – fakulta masmed. komunikácie, Trnava)
  - Osoba 5 – (UCM FMK – fakulta masmed. komunikácie, Trnava)

- Osoba 6 – diplom. práca (TU Košice, fak. baníctva, ekológie riadenia a geotechnológií)
- Osoba 7 – diplom. práca – dotazník o 4. generácii zamestnancov
- Osoba 8 – diplom. práca (UKF Nitra, odbor muzeológie)
- Osoba 9 – bakal. práca o CR, dotazník
- Osoba 10 – dizert. práca o rozvoji domáceho dobrovoľníckeho cestovného ruchu
- Osoba 11 – diplom. práca „Dobrovoľníctvo v múzeách SR“ (UKF Nitra, Filoz. fakulta, Katedra muzeológie)
- Osoba 12 – bakalárska práca (ELTE, Katedra archeológie)

VI. Iné:

- príprava materiálov k projektu INTERREG – príprava a preklad textov, zozbieranie fotografií: na webovú stránku projektu, do mobilnej aplikácie, do fotoknihy projektových partnerov a do infokiosku; zber a spracovanie štatistických údajov do rozvojovej stratégie
- aktualizácia webovej stránky HMF a podstránky NTIC (aktualizácia textov o výstavách, o službách CR a informácií pre návštevníkov)
- zabezpečenie billboardov pre HMF, spolu 4 ks - na Košickej ceste pri Rimavskej Sobote, smer Rimavská Sobota - Lučenec, š. c. E571; pri Lovinobani, š. c. E58, smer Zvolen – Lučenec; v Maďarsku pri obci Vizslás, cestný ťah Kisterenye – Salgótarján, cesta č. 21; vo Filákově na Biskupickej ulici
- zabezpečenie plateného výlepu plagátov hradných hier v okolitých mestách
- priebežné poskytovanie informácií turistom/záujemcom o službách, turistických pozoruhodnostiach a značkových trasách vo Filákově a okolí, pomoc pri organizovaní ich výletov do Filákova a okolitých miest
- príprava a zdokumentovanie verejných obstarávaní HMF
- evidencia článkov, webovej tlače a akýchkoľvek mediálnych odoziev týkajúcich sa HMF a jeho oddelení
- zapojenie sa do súťaže popularity TIC pre rok 2019
- predpredaj lístkov na niekt. podujatia konané v meste
- pomoc pri organizovaní letného tábora N-N G – 7-8/2019
- zaslanie údajov za Filákovo a okolie pre BBSK – príprava auditu kultúrno-hist. pamiatok
- zapojenie sa do DEKD septembrovými podujatiami HMF

E. Maloobchodná činnosť a zdaňovaná činnosť:

Na základe Živnostenského listu č. OŽP-C/2008/00116-2/CR1 vykonáva naša organizácia maloobchodnú činnosť. V rámci tejto činnosti sa v miestnosti lektorov v prístavbe Maďarského spoločenského domu predávajú rôzne suveníry: ako brožúry, pohľadnice, magnety na chladničku, DVD, CD, knižné publikácie, sklenené šperky a keramika.

Od 01.01.2012 v súvislosti s reorganizáciou bolo k Hradnému múzeu pričlenené Novohradské turisticko-informačné centrum (ďalej NTIC), v ktorom sa vykonáva tiež maloobchodná činnosť – predaj suvenírov, máp, brožúr, ďalej sa poskytujú kopírovacie, faxovacie a tlačové služby a ubytovanie. V budove NTIC sa prenajíma jedna kancelária pre Z.p.o Geopark Novohrad-Nógrád a od 01.05.2018 do 31.10.2019 sa jedna kancelária pre

Občianske združenie Živá tradícia (OZ Živá tradícia sa presťahovala späť do budovy MsKS). Súčasťou Hradného múzea sa v rámci reorganizácie stala aj Mestská knižnica. V budove Vigadó, v ktorej sa prevádzkuje knižnica, sa prenajímajú miestnosti pre miestnu organizáciu „Klub dôchodcov“ a šatňa za javiskom pre účely nácviku filákovskej hudobnej skupiny Guru Brothers. Od 01.4.2018 sa prenajíma jedna miestnosť pre Pohrebný spolok filákovských robotníkov.

Tovar sa obstarával dvoma spôsobmi. Väčší sortiment tovaru sa obstarával hlavne na faktúru a menší formou komisionárskych zmlúv. S cieľom spestrenia ponuky tovaru sa ďalej rozširoval okruh dodávateľov aj tovaru (napr. brožúry propagujúce Filákovský hrad, rôzne mapy, šperky (keramické a sklenené), drevené meče, viac druhov magnetiek, pohľadnice, kľúčanky, turistické známky, wander card, knihy). V roku 2019 sa z predaja tovaru dosiahli tržby vo výške 8.491,24 Eur (z toho na hrade 7.473,69 Eur a v NTIC 1.017,55 Eur). Oproti r. 2018 sa zaznamenal nárast o 1,59 %, t.j. o 133,04 Eur.

Okrem tržieb z predaja tovaru zdaneniu podliehajú aj príjmy z prenájmu (jedná sa o prenájom hradného dvora na koncerty a rôzne iné komerčné podujatia, na komerčné fotografovanie, prenájom kancelárie a nebytových priestorov v NTIC a v budove Vigada). V r. 2019 boli príjmy z prenájmu v celkovej výške: 3.400,- Eur, z toho HMF – 1.558,- Eur, NTIC – 890,- Eur, Vigadó (knižnica) – 995,- Eur. Tu treba poznamenať, že príjmy z prenájmu NTIC a Vigadó v r. 2019 boli súčasťou rozpočtovaných príjmov v hlavnej činnosti.

Zdaneniu ďalej podliehajú aj príjmy z ubytovania: 12 lôžok v podkrovných priestoroch NTIC. V roku 2019 bolo ubytovaných 270 osôb, počet prenocovaní 461 nocí, príjmy za ubytovacie služby boli sume 3.351,- Eur. Oproti r. 2018 príjmy z ubytovania klesli 353,- Eur, t.j. poklesli o 9,54 %. Príjmy za poskytované služby (kopírovanie, faxovanie a tlač) boli vo výške 4,20 Eur, z roka na rok majú klesajúcu tendenciu.

Zdaňované príjmy činia spolu : 15.246,44 Eur.

Výdavky boli vo výške : 10.417,40 Eur a v nasledovnej štruktúre:

a) spotreba materiálu	1.033,49 Eur
b) spotreba energie (aliqu.časť)	249,50 Eur
c) spotreba nakúpeného tovaru	5.412,62 Eur
d) opravy a udržiavanie	20,00 Eur
e) ostatné služby	355,80 Eur
f) mzdy (aliquót.časť)	2.394,23 Eur

g) zákonné soc.poist. (aliktvét.č.)	837,31 Eur
h) ostatné prevádz.náklady	0,00 Eur
ch) odpisy	0,00 Eur
i) kurzové straty	0,02 Eur
j) poplatky (bankové)	64,43 Eur
k) manká a škody na finanč.majetku	50,00 Eur.

Ako zo štruktúry výdavkov vidieť, že najväčšiu čiastku tvorí spotreba nakúpeného tovaru. Ďalšiu veľmi významnú položku predstavujú mzdy lektorov a pracovníkov NTIC a zákonné sociálne poistenie (ide o rozpočítanú alikvótnu čiastku, nakoľko lektori na hrade a pracovníci NTIC sú zároveň aj predavačmi v maloobchodnej predajni). V tomto roku aj spotreba materiálu je dosť vysoká (ide o nákup 2 e-kás, pretože staré registračné pokladne nevyhovovali novým podmienkam evidencie tržieb, nákup uterákov, posteľného prádla do ubytovacej časti NTIC, nákup šálok a iných vecí).

Zisk z maloobchodnej činnosti a zo zdaňovanej činnosti sa dosiahol vo výške **4.829,04 Eur** (ešte pred zdanením). Daň vypočítaná v daňovom priznaní za rok 2019 bola vo výške **1.024,59 Eur**.